

Over eiken, populieren en hun boleten!

Boleten zijn voor de beginnende paddenstoelenliefhebber een relatief gemakkelijk te herkennen groep. Het zijn grote, stevige en vlezig paddenstoelen. Ze vormen hun sporen in ronde of hoekige buisjes langs de onderkant van de hoed.

Ook poriezwammen of gaatjeszwammen, zoals het elfenbankje hebben buisjes. (De gaatjes vormen het uiteinde van de buisjes.)

Bij boleten komt de buisjeslaag echter gemakkelijk los van het hoedvlees, terwijl dat bij poriezwammen niet het geval is. Enkele plaatjeszwammen, zoals de krulzoom en spijkerzwammen vertonen deze eigenschap ook: de plaatjes kunnen gemakkelijk verwijderd worden. Deze paddenstoelen zijn dan ook nauw verwant met de boleten. Ook het biotoop van poriezwammen en boleten is verschillend. De meeste gaatjeszwammen groeien op hout, terwijl bijna alle boleten op de bodem groeien.

Leccinum versipelle - Oranje berkenboleet

Zijn boleten als groep gemakkelijk te herkennen, identificatie op soortniveau valt nogal tegen. Laten we bijvoorbeeld eens kijken naar de ruigsteelboleten (*Leccinum* sp.) met een oranje of rode hoed. De naam 'ruigsteelboleet' slaat op de sterk geschubde steel. Op foto 1 zie je de oranje berkenboleet. Oranje hoed, witte steel bedekt met zwarte schubben. De wetenschappelijke naam '*Leccinum versipelle*' wijst erop dat de hoed niet altijd oranje is. '*Versipelle*' betekent namelijk 'met veranderlijke huid'. Tref je de paddenstoel aan bij berk, dan mag je volgens de boeken echter met beide oren slapen: oranje berkenboleet; waarneming bevestigd!

Leccinum quercinum - eikenboleet

Bekijk nu eens aandachtig foto 2. Het betreft de eikenboleet (*Leccinum quercinum*). Lijkt verdacht veel op de oranje berkenboleet, is het niet? Maar de literatuur brengt redding: bekijk aandachtig de begeleidende boomsoort! Betreft het een eik, dan mag je – weeral – met beide oren slapen: Eikenboleet, waarneming bevestigd!

We zijn er bijna! Mag ik u vragen om de foto op de voorkaft te bewonderen. Lijkt verdacht veel op de vorige twee soorten. Is het niet? Met dat verschil dat het jonkie rechts op de foto bruine schubjes vertoont. Bij het volwassen worden krijgen de schubjes een donkerder, bijna zwarte kleur. Niet wanhopen: de paddenstoel stond onder ratelpopulier. U wist het al: de begeleidende gastheer brengt redding. Rosse populierboleet (*Leccinum rufum*), waarneming bevestigd. (Ter volledigheid: harde populierboleet (*Leccinum duriusculum*) bestaat ook, maar komt meestal voor bij abeel - blablabla... , waarneming bevestigd. Bovendien is zijn hoed nooit oranje gekleurd. Zie foto 3.)

Leccinum duriusculum - harde populierboleet

En toch: identificatie met behulp van gastheren heeft altijd iets heimelijks. Stel u eens voor dat er een prachtige ruigsteelboleet met oranje hoed bij eik staat. Theoretisch is het altijd mogelijk dat er in de grond oude wortels van bijvoorbeeld populier aanwezig zijn. Het maakt waarnemingen in het veld nooit 100% zeker!

Recent onderzoek brengt voor de laatste twee besproken soorten echter redding! Uit moleculair onderzoek blijkt dat eikenboleet en rosse populierboleet soortspecifiek zijn. Het betreft dus dezelfde soort. De geldige wetenschappelijke naam blijft echter rosse populierboleet, omdat eikenboleet later werd gepubliceerd. Wat mij betreft mag de gastheer echter overboord gegooid worden en is een nieuwe naam wenselijk.

Wat dacht je van het voorstel van Hans Vermeulen: 'rosse ruigsteelboleet'?

Tekst: Koen Maes
(Bron: Hans Vermeulen, 'Fungi, nieuwe inzichten 2010')
foto's: Jimmy Desmet